

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6MCdo/48/2012
Identifikačné číslo spisu:	8109202470
Dátum vydania rozhodnutia:	29.05.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Daniela Švecová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:8109202470.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne Slovenskej kancelárie poisťovateľov, so sídlom v Bratislave, Trnavská cesta 82, proti žalovanému P. B., bývajúcemu v G., C. D. 4, o zaplatenie 21 026,40 Eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 12 C 2/2010, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 22. februára 2012 sp. zn. 3 Co 107/2011, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 22. februára 2012 sp. zn. 3 Co 107/2011 a rozsudok Okresného súdu Prešov z 13. mája 2011 č.k. 12 C 2/2010-85 z r u š u j e a vec vracia Okresnému súdu Prešov na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Prešov rozsudkom z 13. mája 2011 č. k. 12 C 2/2010-85 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala voči žalovanému náhrady podľa § 24 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákon č. 381/2001 Z.z.), ktorú za neho plnila poškodeným z dopravnej nehody z 5. novembra 2006 spôsobenej motorovým vozidlom J., ku ktorému nebolo k dátumu nehody uzatvorené povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len „poistenie zodpovednosti“). Okresný súd vychádzal zo zistenia, že žalovaný a Alianz - Slovenská poisťovňa, a.s., uzavreli 30. júna 2006 poistnú zmluvu na poistenie zodpovednosti vozidla J., že prevádzkou uvedeného motorového vozidla bola spôsobená škoda na zdraví a na motorových vozidlách Peugeot ev. č. Z. a O., ktorých držiteľmi boli B. (ďalej len „poškodení“) a že žalobkyňa poskytla z poistného garančného fondu poškodeným poistné plnenie v sume 21 024,40 Eur. Z označenej poistnej zmluvy zistil, že v danom prípade bolo dohodnuté ročné poistné uhrádzané v štyroch splátkach s termínom splatnosti k 30. 6. 2006, 30. 9. 2006, 30. 12. 2006, 30. 3. 2007. Vychádzal z názoru, že k nezaplateniu poistného došlo až momentom nezaplatenia poslednej splátky za dané poistné obdobie a nie momentom už nezaplatenia jednej zo splátok, ako to odôvodňovala žalobkyňa. Keďže ide o nezaplatenie poistného za prvé poistné obdobie od 30. júna 2006 do 30. júna 2007 a posledná splátka prvého poistného bola zročná až 30. marca 2007, dospel k záveru, že poistná zmluva zanikla do jedného mesiaca od dátumu jej splatnosti, z čoho vyvodil, že v čase dopravnej nehody žalovaný mal uzavreté

poistenie zodpovednosti na vozidlo, prevádzkou ktorého bola škoda spôsobená. Na žalobkyňu preto nemohla prejsť povinnosť poskytovať poškodeným plnenie z poistného garančného fondu a nemala ani aktívnu legitímáciu na uplatňovanie náhrady toho, čo za žalovaného plnila. Právne vec posúdil podľa §§ 9 ods. 4, 11 ods. 7 a 24 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. a §§ 788 ods. 1, 796 ods. 1 a 803 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“).

Krajský súd v Prešove rozsudkom z 22. februára 2012 sp. zn. 3 Co 107/2011 na odvolanie žalobkyne rozsudok okresného súdu potvrdil a rozhodol o náhrade trov odvolacieho konania. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že pre správne rozhodnutie vo veci bolo podstatné, či v čase dopravnej nehody bolo uzavreté zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. V tejto súvislosti uviedol, že zmluva o povinnom zmluvnom poistení je podľa obsahu spotrebiteľskou zmluvou, na ktorú je potrebné aplikovať právny režim ustanovenia § 52 a nasl. OZ. Z textu Všeobecných poistných podmienok (ďalej len „VPP“) pre povinné zmluvné poistenie zodpovednosti, ktoré boli súčasťou poistnej zmluvy z 30. júna 2006, považoval za nesporné, že žalovaný uzatvoril s poisťovateľom zmluvu na dobu neurčitú, na poistné obdobie jeden rok, v ktorom mal platiť splátky poistného a nie na obdobie štvrtroka, ako sa mylne domnieva žalobkyňa. Poistenie teda zaniká v lehote jedného mesiaca od nezaplatenia poistného a nie jeho časti. Splatnosť poistného preto nastala až dňom splatnosti poslednej splátky poistného, t. j. dňom 30. 3. 2007. K žalobkyňou zvolenému výkladu poistnej zmluvy poznamenal, že podľa § 54 ods. 2 OZ platí výklad priaznivejší pre spotrebiteľa (žalovaného), t. j. že posledná splátka poistného bola zročná až 30. 3. 2007. Žalovaný v čase, keď nastala poistná udalosť, mal teda uzatvorené poistenie zodpovednosti, z ktorého dôvodu žalobkyňou uplatnený nárok v zmysle § 24 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z.z. nie je opodstatnený. Považoval preto rozsudok súdu prvého stupňa za vecne správny. Rozhodnutie o náhrade trov odvolacieho konania odôvodnil poukazom na ustanovenie § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Uvedené rozsudky okresného a krajského súdu napadol včas podaným mimoriadnym dovolaním generálny prokurátor. Uviedol, že konajúce súdy síce na vec aplikovali správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretovali. Súdy predovšetkým nesprávne určili splatnosť poistného a nadväzne na takto nesprávne určenú splatnosť celého poistného nesprávne určili aj zánik poistenia. V posudzovanej veci sa zmluvné strany poistnej zmluvy dohodli, že ak sa poistník dostane do omeškania s platením ktorejkoľvek zo splátok, tak nasledujúcim dňom sa stáva splatným celé poistné (čl. 7 ods. 5 VPP). Z dokazovania vyplýva, že žalovaný sa dostal do omeškania s platením v poradí druhej splátky poistného, ktorá bola splatná 30. septembra 2006, ktorú však žalovaný zaplatil až 7. novembra 2006. Celé poistné plnenie sa v dôsledku omeškania žalovaného s platením druhej splátky poistného stalo splatným dňom 1. októbra 2006 a to do 1. novembra 2006. S poukazom na § 9 ods. 4 zákona č. 381/2001 Z.z. tak zaniklo poistenie dňom 1. novembra 2006. Slovenská kancelária poisťovateľov vzhľadom na uvedené bola v súlade s § 24 ods. 2 písm. b/ zákona č. 381/2001 Z.z. povinná poškodeným poskytnúť plnenie z ňou spravovaného poistného garančného fondu za žalovaného a po splnení tejto povinnosti jej vzniklo voči žalovanému podľa § 24 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z.z. právo na náhradu toho, čo za neho plnila. K zániku poistenia teda došlo už pred poistnou udalosťou (dopravnou nehodou), ktorá nebola preto krytá poistným plnením. Rozhodnutie súdu, pokiaľ žalobu zamietol len z uvedeného dôvodu, tak spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

Žalobkyňa a ani žalovaný sa k mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora nevyjadрили.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.), po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas (§ 243g O.s.p.) generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243e ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 v spojení s § 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutie v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora je podané opodstatnene.

Mimoriadne dovolanie ako dovolací dôvod uvádza, že napadnuté rozsudky súdov nižšieho stupňa spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

Právny posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a

aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením vecí je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Odvolací súd založil svoje rozhodnutie na právnom názore, podľa ktorého poistenie zaniká v lehote jedného mesiaca od nezaplatenia poistného a nie jeho časti, pričom nezaplatenie niektorej zo splátok nemá za následok zánik poistenia. Riadiac sa týmto právnym názorom následne dospel k úsudku, že v danom prípade poistné bolo splatné až dňom splatnosti poslednej splátky poistného, t. j. dňom 30. 3. 2007 a teda, že k dopravnej nehode došlo počas trvania poistenia. Žalobkyňa nemá preto voči žalovanému právo na postih podľa § 24 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z.z.

Dovolací súd sa s uvedeným právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nepovažuje ho za správny.

Podľa § 8 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. poistným obdobím je spravidla jeden kalendárny rok, prípadne kratšie obdobie. Spôsob platenia poistného, dĺžka poistného obdobia a splatnosť poistného určujú všeobecné poistné podmienky.

Podľa § 9 ods. 4 zákona č. 381/2001 Z.z. poistenie zodpovednosti zanikne tiež, ak poistné nebolo zaplatené do jedného mesiaca od dátumu jeho splatnosti, ak pre takýto prípad nebola v poistnej zmluve dohodnutá dlhšia lehota pre zánik poistenia zodpovednosti. Poistenie zodpovednosti zanikne uplynutím tejto lehoty.

Podľa § 24 ods. 2 písm. b/ zákona č. 381/2001 Z.z. kancelária poskytuje z poistného garančného fondu poistné plnenie za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, za ktorú zodpovedá osoba bez poistenia zodpovednosti.

Podľa § 24 ods. 7 veta prvá zákona č. 381/2001 Z. z. kancelária má právo proti tomu, kto zodpovedá za škodu podľa odseku 2 písm. a/, b/, f/ a g/, na náhradu toho, čo za neho plnila.

Podľa Článku II bod 10 VPP poistným obdobím je časový úsek, za ktorý sa platí poistné; poistným obdobím je jeden rok, pokiaľ nie je v poistnej zmluve dohodnuté inak.

Podľa Článku VII bod 4 VPP poistné je možné platiť v splátkach dohodnutých v poistnej zmluve.

Podľa Článku VII bod 5 VPP ak bolo dohodnuté poistné v splátkach, platí, že nezaplatením splátky poistného sa dňom nasledujúcim po dni jej splatnosti stáva splatným poistné za celé poistné obdobie.

Predpokladmi zániku poistenia pre neplatenie poistného podľa citovaného zákona sú splatnosť poistného a nezaplatenie poistného ani v dobe jedného mesiaca po splatnosti poistného (okrem, ak v zmluve bola dohodnutá dlhšia lehota pre zánik poistenia). Poistenie pritom zaniká naplnením uvedených predpokladov a teda k zániku poistenia sa nevyžaduje žiadna ďalšia právna skutočnosť. Účastníci poistného vzťahu môžu dohodnúť platenie poistného pevnou sumou za poistné obdobie dohodnuté v poistnej zmluve. Poistné ja však možné platiť aj v splátkach dohodnutých v poistnej zmluve. Poistné je splatné, pokiaľ v zmluve nebolo dohodnuté inak, prvého dňa poistného obdobia. Ak je dohodnuté platenie poistného v splátkach, môžu účastníci pre prípad nezaplatenia niektorej z nich dohodnúť aj tzv. stratu výhody splátok.

V posudzovanej veci bolo nesporné, že účastníci uzatvorili poistnú zmluvu z 30. júna 2006 na dobu neurčitú, ktorej predmetom bolo povinné zmluvné poistenie zodpovednosti motorového vozidla BMV 316 ev. č. G., že poistné bolo dojednané ako bežné a že jeho platenie bolo dohodnuté v štvrtročných splátkach. Generálny prokurátor správne uvádza, že v tomto prípade sa zmluvné strany dohodli, že ak sa poistník dostane do omeškania s platením ktorejkoľvek zo splátok, tak nasledujúcim dňom sa stáva splatným celé poistné. Výsledkami vykonaného dokazovania bolo preukázané, že žalovaný nezaplatil v poradí druhú splátku poistného do doby jej splatnosti, t. j. do 30. septembra 2006. Dovolací súd preto súhlasí so záverom generálneho prokurátora, podľa ktorého sa v dôsledku omeškania žalovaného s platením v poradí druhej splátky, stalo poistné za celé poistné obdobie splatným dňom 1. októbra 2006 (dňom nasledujúcim po dni splatnosti splátky). Keďže žalovaný celé poistné (jeho zvyšok) do jedného mesiaca od dátumu jeho splatnosti, t. j. do 1. novembra 2006 nezaplatil (splátku zaplatil až 7. 11. 2006), v zmysle § 9 ods. 4 zákona č. 381/2001 Z.z. platí, že poistenie zodpovednosti na základe poistnej zmluvy z 30. júna 2006 zaniklo dňom 1. novembra 2006 a nie až nezaplatením poslednej splátky poistného, ako to konštatuje odvolací súd. Dovolací súd sa preto stotožňuje s generálnym prokurátorom v tom, že k dátumu poistnej udalosti (dopravnej nehody) nebolo uzatvorené povinné zmluvné poistenie

zodpovednosti a teda, že poistná udalosť nebola krytá poistným plnením. Na uvedených záveroch nič nemení ani skutočnosť, že predmetný právny vzťah založený poistnou zmluvou, je vzťahom spotrebiteľským. Výkladové pravidlo uvedené v § 54 ods. 2 OZ je totiž potrebné použiť iba v prípade odôvodnenej pochybnosti o obsahu spotrebiteľskej zmluvy, o ktorý prípad sa v danej veci nejedná. Vzhľadom na uvedené, žalobkyňa bola v súlade s § 24 ods. 2 písm. b/ zákona č. 381/2001 Z.z. povinná poškodeným poskytnúť plnenie z ňou spravovaného poistného garančného fondu za žalovaného a po splnení tejto povinnosti jej vzniklo voči žalovanému podľa § 24 ods. 7 citovaného zákona právo na náhradu toho, čo za neho plnila. Ak odvolací súd, a rovnako aj súd prvého stupňa, dospel k inému právnomu názoru, ide o právny názor nesprávny, nemajúci oporu v zákone. Generálny prokurátor preto opodstatnene namieta, že rozsudok odvolacieho súdu a tiež súdu prvého stupňa spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozhodnutie krajského súdu a rovnakou vadou postihnuté rozhodnutie okresného súdu podľa § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243b ods. 3 O.s.p. zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.